

Ob delu se učim in bogatim

Mira Grahek, pravljíčarka

✍ Špela Pahor

Miro Grahek sem spoznala na strokovnih srečanjih mladinskih knjižničarjev in knjižničark v knjižnici Otona Župančiča v Ljubljani. Zdela se mi je preprosta, tiha, skromna črnolasa gospa mladostnega videza, ki je imela vedno s seboj fotoaparát. V Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu je imela zanimivo in zelo koristno delo: pripravljala je ure pravljíc in druge pestre bibliopedagoške dejavnosti, kjer je besedo dopolnjevala s sliko ter obiskovala vrtce, šole, varstvenodelovne centre in druge vzgojne in izobraževalne ustanove. Po nastopu nove direktorice, ki je ukinila njeno delovno mesto, se je gospa Mira odločila za samostojno pot.

Kar je že prej delala s tolikim veseljem, je sedaj pogumno nadaljevala kot samostojna podjetnica s kulturno-umetnostnimi dejavnostmi, svoje področje pa je razširila na vso Slovenijo. V *Mestni knjižnici Izola* smo jo gostili že trikrat in še jo bomo povabili, saj so njeni nastopi in prireditve zelo kakovostni. Dvakrat je za naše odrasle obiskovalce imela literarnopotopisna predavanja: o jezerski pokrajini Lake District, deželi pesnika Williama Wordswortha in pravljíčarke Beatrix Potter, ter o divjem Yorkshiru, deželi Brontëjevih. Za varovance izolskega *Varstveno delovnega centra* in uporabnike *Ozare* pa je priredila venček slovenskih avtorskih pravljíc, ki

so jih obiskovalci z velikim veseljem poslušali in se ob njih zelo nasmejali. Zaželela sem si, da bi dejavnosti Mire Grahek, socialne pedagoginje in bibliotekarke, spoznali tudi drugod po Sloveniji, zato sem jo prosila za kratek intervju.

nekaj ur na teden ..., zato je bilo treba obiskovalce privabiti drugače. Tako sem začela poleg rednega dela uvajati razne bibliopedagoške dejavnosti, ki so res pritegnile zlasti otroke iz vrtca in osnovne šole. Z njimi sem tudi najraje delala. Potem sem po-

Mira, dolga leta si delala v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu. Kakšno je bilo tvoje delo? Kaj si najraje počela?

V *Knjižnici Mirana Jarca* sem delala dvajset let, od tega petnajst let v več podružničnih knjižnicah v okolici Novega mesta. V tistih časih so bile razmere za delo v teh knjižnicah precej slabše, saj so bile knjižnice v neprimernih prostorih, novega grádiva ni bilo veliko, odprte so bile le

stala izvajalka bibliopedagoških ur po šolah na Dolenjskem. To je bila posebna oblika promocije knjižnice, zlasti v krajih, kjer niso imeli svoje podružnične knjižnice. To delo me je zelo prevzelo. Postaló je kar moj način življenja.

Kdaj si se prvič srečala s pravljícami? Kaj ti pomenijo pravljíce? Kakšne pravljíce najraje poslušáš, pripoveduješ? Kako pravljíce spre-

Jemajo tvoji poslušalci, otroci in odrasli?

S pravljicami sem se tako kot večina srečala v svoji družini. Moja zdaj že pokojna starša sta mi kot otroku veliko brala in mi kupovala knjige. Zdi se mi, da sta mi že v zibelko položila moj poklic in ga tudi zato moram opravljati. Zrasla sem s pravljicami in so del mojega življenja. Spoznavam pa vedno bolj, kot je rekel kralj pravljic, Hans Christian Andersen, da je življenje vsakega človeka pravljica, ki ga je napisala Božja roka. Kar se tiče pripovedovanja, sem zelo izbirčna, če lahko tako rečem. Vedno veliko iščem in preizkušam, preden sem zadovoljna z zgodbo, ki jo bom posredovala naprej. Verjetno je to tudi razlog, da so zgodbe, ki jih pripovedujem, dobro sprejete.

Imaš raje ljudske ali avtorske pravljice? Naše, slovenske, ali tuje? Kje nabiraš gradivo za svoje pravljicne urice?

Rada imam pravljice, ki me nagovorijo, ki imajo v sebi sporočilo in humor. To so lahko ljudske ali umetne, slovenske ali tuje. Kot rečeno, jih za pravljicne ure zelo izbiram, saj se držim pravila, da pripovedujem samo tiste pravljice, ki se me dotaknejo.

Prirajaš tudi poučne ure z diaprojekcijami za vrtce in osnovne šole, pa tudi ustvarjalne delavnice. Katere

poučne ure so med otroki najbolj sprejete?

V bistvu se več kot s samim pripovedovanjem pravljic ukvarjam z izvajanjem različnih tematskih ur za osnovnošolce, dijake in odrasle. V *Knjižnici Mirana Jarca* sem to delo opravljala zelo intenzivno zadnjih pet let in v tem času sem pripravila veliko gradiva, od predstavitev posameznih avtorjev, zlasti tistih, ki so vezani na Dolenjsko, do ekoloških in potopisnih tem. Ker

so te teme opremljene z avtorskimi in dokumentarnimi diapozitivi, so zelo nazorne in razumljive. Ker so podane kot zgodbe, prilagojene vsakokratni starostni stopnji skupini udeležencev, so tudi privlačne. Poslušalci jih na splošno lepo sprejmejo, tudi teme, ki se na prvi pogled zdijo težke in morda nezanimive za današnjega človeka, npr. o Primožu Trubarju ali Francetu Prešernu. Zelo lepo so sprejete tudi teme iz narave, med njimi še posebej govor indijanskega poveljarja Seattla ob diapozitivih z naslovom *Kako naj vam prodamo modrino neba?*, ki mu sledi ekološka delavnica.

Kaj pa ustvarjalne delavnice, katere so najbolj priljubljene? Česa se otroci na njih naučijo?

Ob nekaterih diaprojekcijah izvajam tudi delavnice. Učitelji za svoje učence radi izberejo delavnico *Kaj lahko storimo za rešitev zemlje*. Otroci pri tem ugotavljajo, kaj lahko vsak od nas naredi, da bi manj onesnaževali naš planet. Zanimive so tudi delavnice pisanja haiku pesmi. Na Dolenjskem jih pišejo učenci na mnogih šolah. S haikuji sodelujejo na slovenskem osnovnošolskem natečaju. Ta natečaj organizira *Osnovna šola Franceta Bevka Tolmin*. Na šolah se radi odločajo še za delavnice *Lepo se je lepo obnašati*, *Ni lahko biti najstnik* in *Tudi učenje je delo*. Za mlade in starejše je privlačna delavnica *Slovar najlepših slovenskih besed*.

Tudi na odrasle nisi pozabila. S svojih številnih potovanj si prinesla mnogo kakovostnega slikovnega gradiva, predvsem diapozitivov. Ob prikazovanju diapozitivov pa ljudem pripoveduješ o raznih znanih umetnikih, njihovi pokrajini, pa tudi o naravi, drevesih, haiku pesmih, Jezusovih prilikah ... Kako je nastal ta cikel predavanj in kaj vse obsega?

Ta predavanja so nastala, ko sem bila še v *Knjižnici Mirana Jarca* in se je glas o mojem delu razširil med ljudmi. Zato so me na novomeški *Univerzi za tretje življenjsko obdobje pri Razvojnoizobraževalnem centru* prosili, ali bi lahko sodelovala z njimi. Zanimive so jim bile nekatere od že pripavljenih tem.

Marsikatero sem zatem pripravila še posebej zanje.

Na ure pravljic, delavnice in predavanja se skrbno pripravljáš z zbiranjem in preučevanjem gradiva ter z učenjem besedil, pripravljáš pa tudi diapozitive in drugo gradivo. Koliko časa ti vzamejo vse te priprave?

Ja, res je. Priprave, iskanje gradiva, prebiranje literature, fotografiranje, usklajevanje vsega mi vzame veliko časa. Kot že rečeno, to je postal moj način življenja. Ob tem delu se učim, bogatim ter spoznavam nove kraje in srečujem zanimive ljudi.

Pa se vrniva k pravljicam: zakaj se ti pravljice zdijo pomembne? So poučne, zabavne, bogatijo besedni zaklad, povezujejo ljudi med seboj ... ali kaj drugega?

Pravljice so pomembne zaradi vsega naštetega. Omogočajo nam, da se srečujemo in družimo naša srca in duše. Ob pravljicah se pogovarjamo in bistri mo duha. Zgodbe nam tudi pomagajo živeti in ozdravljati rane. Kot je rekel nekdo: Zgodbe so nevidne, pa vendar je v njih skrit ves svet.

Si kdaj sodelovala na Pravljičnem festivalu v Ljubljani?

Sodelovala sem kot poslušalka.

Hodiš kaj tudi po dolenjskem 'terenu', si pri starih ljudeh zapisuješ ali snemaš pravljice? Poznaš morda zbirko *Glasovi*, ki jo ureja dr. Marija Stanonik?

Zaenkrat ne sodelujem pri zbiranju ljudskih pravljic na terenu, ker se bolj kot s samimi pravljicami ukvarjam z drugimi zgodbami za mlajše in starejše. A človek nikoli ne ve, kaj še prinese življenje. Morda se srečamo tudi ob zbirki *Glasovi*.

Mira, hvala za ta pogovor in upam, da boš še kdaj prišla k nam v Izolo. Mi te bomo z veseljem še kdaj povabili, saj smo zelo radovedni, kaj vse se še skriva v tvoji bogati popotni malhi.

Hvala za povabilo v vašo knjižnico. Bilo mi je v veliko veselje in zelo rada bom še prišla. ■

Foto: arhiv Mirana Jarca